

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Gjuhë dhe letërsi shqipe
Titulli i lëndës:	Fonetikë dhe fonologji e gjuhës së sotme shqipe
Niveli:	Bachelor - gjuhësi
Statusi lëndës:	e obligueshme
Viti i studimeve:	I
Numri i orëve në javë:	3+2
Vlera në kredi – ECTS:	7
Koha / lokacioni:	Salla 88,
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof.asoc.dr. Bardh Rugova
Detajet kontaktuese:	bardh.rugova@uni-pr.edu
Përshkrimi i lëndës	Fonetika është degë e gjuhësisë që studion mjetet tingullore të gjuhës, shikuar nga aspekti i nyjëtimit të tyre, ndërsa fonologjia studion anën funksionale të tyre. Lënda, së këndejmi, i ofron përshkrimin dhe klasifikimin e tingujve të shqipes, mekanikën e nyjëtimit të tyre, togjet, transkriptimin, por edhe funksionin e tyre në ligjërim. Kursi përfshin edhe ndryshimet e gjalla dhe historike të tingujve.
Qëllimet e lëndës:	Ky kurs synon t'ua ofrojë studentëve njohuritë gjithëpërfshirëse të sistemit të bashkëtingëlloreve dhe të zanoreve të shqipes, karakteristikat dalluese të tyre, togjet e tingujve si dhe klasifikimin e përgjithshëm të tingujve. Po ashtu, synon edhe përgatitjen e studentëve për elementet mbisegmentare. Ky kurs njëherësh synon t'i përgatisë studentët për t'i dalluar fonemat nga variantet, për t'i vërejtur kundërvëniet tingullore brenda shqipes, por edhe për t'i dalluar dhe analizuar ndryshimet fonologjike brenda shqipes si në rrafshin diakronik, ashtu edhe në atë sinkronik.
Rezultatet e pritura të nxënies:	Në përfundimin e këtij kursi studenti i vlerësuar pozitivisht do të jetë në gjendje: <ul style="list-style-type: none"> - të dijë të bëjë lexim kritik, të përmbledhë njësi të gjera teksti dhe të njohë teknikat e të cituarit. - të dijë të dallojë kategori të ndryshme të tekstit. - të shqiptojë në mënyrë korrekte dhe të shkruajë drejt. - ta dallojë fonemën, nga variantet e fonemës; - të njohë sistemin e kundërvënieve fonologjike brenda shqipes; - të dallojë alternimet e gjalla të shqipes;

	- të dallojë alternimet historike të shqipes;		
Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata	3 (135 min)	15	34
Ushtrime teorike/laboratorike			
Punë praktike	2 (90 min)	15	22,5
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	10 min	15	2.5
Ushtrime në teren			
Kolokuiume, seminare	10	1	10
Detyra të shtëpisë	2	15	30
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	2	15	30
Përgatitja përfundimtare për provim	2	25	50
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuiz,provim final)	1	2	2
Projektet, prezentimet ,etj	30 min	1	0.5
Totali			181,5 orë 181,5:25 = 7,26 7 ECTS
Metodologjia e mësimdhënies:	<p>Mësimi realizohet nëpërmjet ligjëratave që ofrojnë bazën teorike dhe ushtrimeve që realizohen me punë në klasë si dhe me detyra të vazhdueshme në shtëpi.</p> <p>Mësimdhënia gjatë ligjëratave do të jetë e organizuar nëpërmjet një diskutimi interaktiv për tema të caktuara. Gjatë ushtrimeve mësimdhënia është e orientuar nga studentët, ndërsa mësimdhënësi e kontrollon rrjedhën e orës dhe të shpjegimit të koncepteve të diskutueshme dhe të paqarta. Studentët, po ashtu, kanë punime seminari që do t'i kryejnë në mënyrë të pavarur, në shtëpi.</p>		
Metodat e vlerësimit:	<p>Angazhimi dhe pjesëmarrja aktive 10%</p> <p>Detyrat e shtëpisë (seminari) 15%</p> <p>Testi semestral 15%</p> <p>Punimi final 60 %</p> <p><u>Gjithsej 100 %</u></p>		

Literatura	
Literatura bazë:	<p>Literatura e nevojshme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Anastas Dodi, Fonetika dhe fonologjia e gjuhës shqipe, Tiranë, 2004. - Bahri Beci, Fonetika, Prishtinë, 2004. - Andre Martine, Elemente të gjuhësisë së përgjithshme, Rilindja, Prishtinë, 1983 - N. S. Trubeckoi, Parime të fonologjisë, Rilindja, Prishtinë, 1985
Literatura shtesë:	<ul style="list-style-type: none"> - Imri Badallaj, Nazalizimi i zanoreve të shqipes, Dardania Sacra, nr. 1, Prishtinë, 1999 - Kolec Topalli, Theksi në gjuhën shqipe, Tiranë, 1995 - Kolec Topalli, Zhvillimi historik i diftongjeve të shqipes, 1998 - Kolec Topalli, Sonantet e gjuhës shqipe, Tiranë, 2001 - Kolec Topalli, Mbylltoret e gjuhës shqipe, Tiranë, 2002 - Kolec Topalli, Fërkimoret dhe afrikatet e gjuhës shqipe, Tiranë, 2003 - Kolec Topalli, Fonetika historike e shqipes, Tiranë, 2006 - Kolec Topalli, Dukuritë fonetyike të sistemit bashkëtingëllor të gjuhës shqipe, ASHSH, Toranë, 2004 - Lumnie Boriqi, Intonacioni dhe funksionet e tij në gjuhën shqipe, S. F., nr 2, Tiranë 1987 - Lumnie Boriqi, Rreth fonemës në sqipen e sotme letrare, S. F., nr 2, Tiranë, 1991 - Rexhep Ismajli, Ndërlidhni kundërvëniesh në sistemin bashkëtingëllor të shqipes, Përparimi, nr 1, Prishtinë 1973
Plani i dizajnuar i mësimi:	
Java	Ligjerata që do të zhvillohet
<i>Java e parë:</i>	Historia e gjuhës dhe e shkrimit
<i>Java e dytë:</i>	Fonetika dhe disiplinat e tjera
<i>Java e tretë:</i>	Nyjëtimi i dyfishtë i gjuhës
<i>Java e katërt:</i>	Organet e aparatit të folurit dhe truri
<i>Java e pestë:</i>	Klasifikimi dhe përshkrimi i bashkëtingëlloreve të shqipes
<i>Java e gjashtë:</i>	Klasifikimi dhe përshkrimi i zanoreve të shqipes

<i>Java e shtatë:</i>	Transkriptimi fonetik
<i>Java e tetë:</i>	Elementet mbisegmentore
<i>Java e nëntë:</i>	Fonema dhe varianti
<i>Java e dhjetë:</i>	Kundërvëniet fonologjike
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Tufat e korrelacioneve
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Alternimet historike të zanoreve të shqipes
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Alternimet historike të bashkëtingëlloreve
<i>Java e katërbëdhjetë:</i>	Alternimet e gjalla (kombinatorike)
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Programet kompjuterike për matjet fonetike

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:

Studentët duhet t'i kenë ndjekur së paku 8 nga 15 javët e ushtrimeve për të pasur të drejtë të hyjnë në provim.